

GUSTAV KLIMT

De Oostenrijkse schilder Gustav Klimt (1862-1918) [Oostenrijk, M 549] *) werd geboren in Baumgarten, een voorstadje van Wenen, uit een arm gezin.

Hij is een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Jugendstil in Oostenrijk en medeoprichter van de Wiener Secession.

Oostenrijk, Mi 549

De Art Nouveau of Jugendstil in Oostenrijk wordt, gezien de breuk tussen de tot het eind van de 19^e eeuw in zwang zijnde neostijlen en de nieuwe kunst ook wel Secession genoemd. Dit naar de rond 1900 opgerichte Wiener Secession beweging.

Gustav Klimt, die altijd bij zijn moeder en ongetrouwde zusters woonde, maakte schilderijen, muurschilderijen en tekeningen waarop een grote rol was weggelegd voor "femmes fatales". In zijn beginperiode kwam Klimt in botsing met de gevestigde orde, die zijn werk pornografisch vond. Hoe dan ook, hij was op zijn zachtst gezegd zeer erotisch georiënteerd. In zijn atelier waren altijd aantrekkelijke dames (ook) als model aanwezig. Op veel werken heeft hij deze modellen in erotische poses afgebeeld.

In zijn olieverfschilderijen gebruikte Klimt veelvuldig bladgoud. Waarschijnlijk werd hij daartoe door zijn vader geïnspireerd. Deze was goudgraveur en wellicht kreeg Gustav daardoor de smaak voor het goud te pakken. Dat is op de hierna afgebeelde details van enkele van zijn schilderijen duidelijk te zien.

Hieronder, op het (verkleinde) blok, een detail van het prachtige schilderij Judith I uit 1901 [Oostenrijk, M Bl 22].

Oostenrijk, Mi Blok 22

De volgende postzegel toont Hygiea [Oostenrijk, M 1643], naar een detail uit het grote schilderij Medicin (1907) uit de serie schilderijen die Klimt in opdracht van de universiteit van Wenen maakte. De universiteit wees het totale werkstuk echter af, mede gezien het pornografische karakter ervan. Dit kunstwerk is in 1945 helaas door brand verwoest.

Oostenrijk, Mi 1643

Deze (geschilderde) weergave van Hygiea, de godin van de gezondheid, is in de Jugendstil niet uniek. In Koblenz, in de Firmungstrasse, siert een enorme, prachtig gebeeld-houwe Hygiea de kop van de gevel van een voormalige apotheek.

Op onderstaande postzegel, is een minuscuul detail afgebeeld van het schilderij Adele Bloch-Bauer I, uit 1907 [Oostenrijk, M 1882].

Oostenrijk, Mi 1882

Ook hier is de verwerking van bladgoud goed te zien. Deze dame, echtgenote van een rijke Weense industrieel fungeerde regelmatig als model voor Klimt.

Der Kuss uit 1908 (olieverf en bladgoud, maar ook gips voor dieptewerking) [Frankrijk, M 3598] is het hoogtepunt en tevens het laatste werk uit Klimts "gouden periode".

Frankrijk, Mi 3598

De pure decoratieve smaak van het publiek verandert en het impressionisme raakt in zwang. Enkele jaren hiervoor had Klimt al gebroken met de Secession en was hij lid van de Wiener Werkstätte geworden, een werkplaats voor toegepaste kunst opgericht in 1903 door Josef Hoffmann. Nu zoekt hij aansluiting bij jonge impressionistische kunstenaars als Egon Schiele en Oskar Kososchka. Deze kunstenaars

bewonderen op hun beurt weer het werk van Klimt. Veel van hun composities lijken te zijn afgeleid van die van Klimt, zo ook onderstaand zelfportret van Schiele [Oostenrijk, M 1992].

Oostenrijk, Mi 1992

Naast "gewone" schilderijen vervaardigde Klimt ook muurschilderingen.

De eerder genoemde Oostenrijkse architect Dr. Josef Hoffmann (1870-1956) ontwierp het "gesamtkunst-werk" Maison Stoclet voor de schatrijke bankier en kunstliefhebber Adolphe Stoclet uit Brussel. Dit woonhuis, ook wel Paleis Stoclet genoemd, is een typisch voorbeeld van de toepassing van geometrische vormen in de architectuur tijdens de Oostenrijkse Secession.

België, Mi 1394

Hier zien we de voorzijde [België, M 1394] en de tuin-zijde met een Dorische zuil in een vijver [België, M 1396].

België, Mi 1396

Klimt realiseerde in de wand van de eetkamer de fries "De verwachting" [Belgie, M 2299].

België, Mi 2299

De architect Joseph Maria Olbrich (1867-1908), ook medeoprichter van de Wiener Secession beweging ontwierp voor deze beweging het tentoonstellingsgebouw, het Secession-gebouw [Oostenrijk, M 2247].

Oostenrijk, Mi 2247

Een van de belangrijkste kunstwerken in dit gebouw is de zogenaamde Beethovenfries (geïnspireerd op de 9^e symfonie van Beethoven) van Gustav Klimt, een schildering van 34 meter die alle vier de wanden van een van de vertrekken beslaat. Ter gelegenheid van de heropening in 1964 van dit gebouw, dat aan het eind van de Tweede Wereldoorlog door de Duitsers zeer ernstig werd beschadigd, gaf de Oostenrijkse Post deze postzegel met een detail van het schilderij Der Kuss van Gustav Klimt [Oostenrijk, M 1154] uit.

Oostenrijk, Mi 1154

In 1918 werd Klimt getroffen door een beroerte en stierf hij. Zijn kunstwerken raakten in de vergetelheid en eerst in de jaren 50 ontstond opnieuw belangstelling voor zijn werk en de Jugendstil of Secession in het algemeen.

*) [Land van uitgifte en Michelnummer]

M.J.V.
Mei 2006